

In Memoriam Cécile Heems, erelid van de Koninklijke vereniging van de Vieilles Tigres van de Belgische luchtvaart

Door Michel Mandl

vertaald door Marie-Christine en Paul Buyse

Mevrouw Cécile Heems, eerste vliegenierster met een Belgisch brevet van beroepspilote, is in de nacht van donderdag 22 op vrijdag 23 augustus 2013 overleden op 88-jarige leeftijd.

Cécile werd op 8 augustus 2007 erelid van onze vereniging. Bij die gelegenheid hebben wij in ons magazine een artikel aan haar gewijd. In een schrijven aan onze vereniging had Cécile erop gewezen hoe mateloos gelukkig ze was met deze eerbetuiging.

Van dan af zijn Cécile en ikzelf in contact gebleven. Ik heb niet enkel kennis gemaakt met haar vriendelijkheid, maar ook met haar karaktersterkte en haar moed om de dagdagelijkse problemen van een dame op leeftijd het hoofd te bieden.

Cécile werd geboren te Oostende op 12 januari 1925 en zoals wij het in het artikel van de VTB stelden : “Het is geen toeval dat zij vliegenierster is geworden”.

Haar vader, een marineofficier, neemt haar reeds vanaf haar prille jeugd mee naar het vliegveld van Steene bij Oostende en ongetwijfeld is daar het zaad gekiemd. Helaas, destijds werden in België de vrouwen niet aanvaard in de luchtvaart, ook niet in de burgerluchtvaart. Bijgevolg vlucht zij tijdens de tweede wereldoorlog op 16 jarige leeftijd naar Engeland, om zich te laten aanwerven bij de “Air Transport Auxiliary”. Dit was het organisme dat vrouwelijke piloten in dienst nam om nieuwgebouwde toestellen naar de verschillende eenheden over te vliegen.

Cécile is 16 jaar.

Echter, de reis eindigt in de gevangenis nabij de Spaanse grens. Na zes maand hechtenis, keert Cécile Heems in 1942 naar België terug. Dit verhindert haar echter niet om “de weerstand wat te helpen”.

Ze wordt door de Gestapo aangehouden op een trein die haar naar Oostende moest brengen om er het schoolverlof door te brengen en zij wordt opgesloten in de gevangenis van Gent.

Ter dood veroordeeld, ontsnapt zij met veel moeite aan de executie, mede door de hulp van de weerstand, die geïnfiltreerd was in de Gestapo en die er in slaagde om een deel van haar dossier te laten verdwijnen. Na de bevrijding van België zet Cécile Heems haar werk verder; eerst bij de Belgische weerstand, vervolgens bij de Engelsen en uiteindelijk bij de RAF Belgian Section te Brussel.

Op het einde van de wereldoorlog viert Cécile haar twintigste verjaardag en is ze vast besloten om pilote te worden.

Het is niet zonder moeite dat zij daarin slaagt. Haar parcours is beschreven in een werk, getiteld: “Les chemins du ciel” (“De wegen van de lucht”). In dit boek verhaalt Cécile ons haar lange en moeilijke weg naar het behalen van het beroepsbrevet.

Om het nodige geld te kunnen verdienen voor haar opleiding als piloot, wordt Cécile airhostess. In april 1946 maakt zij deel uit van de eerste naoorlogse promotie van hostesses voor Sabena.

Cécile links, in gezelschap van de mevrouwen Bentner, Debauche en Borremans.

Met de bemanning Hanson en Van Acker te Leopoldstad in 1946.

Cécile vangt haar opleiding aan in september 1946 te Evere met onder meer Henri Deboeck als instructeur. Het jaar daarop, in maart 1947, behaalt zij haar brevet B.

Vervolgens zal zij de wereld doorkruisen met verschillende Belgische luchtvaartmaatschappijen (Afrika, Midden-Oosten, Azië, Australië) en niet-alledaagse avonturen beleven.

Met Air Transport in Australië in 1948, samen met de bemanning Baudoux en Taquin.

In 1953 wijzigt onze pionierster van koers en ze wordt hostess BELAAC in de sociale dienst van het leger te Oostende en te Leuven.

Nog in datzelfde jaar begeeft Cécile zich in mei naar Salon de Provence voor een drieweekse stage voor parachutespringen. Ongetwijfeld is dit een première voor een jonge Belgische.

Springen van uit een vliegtuig Storch... niet zo evident !

In 1959 slaagt Cécile er eindelijk in haar zo begeerd beroepsbrevet te behalen, mede dank zij Henri de Boeck, haar vaste onderrichter,.

Dan zal het echte werk in de lucht beginnen : luchtdopen geven, vliegtuigen naar het buitenland begeleiden, luchtfotografie, testvluchten na revisie en nog verschillende andere activiteiten zoals het droppen van valschermspringers, het slepen van publicitaire spandoeken, enz.

Met haar benoeming tot erelid heeft de VTB een groot deel van haar leven, gewijd aan de luchtvaart, willen in het daglicht stellen. Als reactie heeft Cécile er aan gehouden de VTB te bedanken als volgt: *“Aan al degenen die het mogelijk gemaakt hebben om mijn droom te verwezenlijken, aan diegenen die mij helpen om tussen de grote families van de luchtvaart te blijven: burgerlijke, militaire en toerisme en onder piloten waarvan het merendeel een waardevol palmares heeft, terwijl ikzelf slechts een eenvoudige pilote ben...”*.

Cécile, het is aan ons om U te bedanken voor uw vriendelijkheid, uw passie voor het vliegen die U met ons gedeeld heeft. Een passie voor de luchtvaart die U hebt willen concretiseren met een belangrijke gift aan Piloten Zonder Grenzen. Als bedanking heeft deze NGO beslist uw boek terug uit te geven. Het zal binnenkort verschijnen.

U heeft trouwens in september 2012 de gelegenheid gehad nog eens te vliegen met een Cessna 206 van de organisatie met Gilbert Mullenders als vliegonderrichter. Een gedenkwaardige dag, zoals U telkens herhaalde wanneer wij elkaar nadien terugzagen.

Anderen hebben zich ook niet in U vergist. De minister van landsverdediging Pieter De Crem heeft er reeds in 2010 aan gehouden U te bedanken voor bewezen diensten ten tijde van de Tweede Wereldoorlog en voor uw inzet in de schoot van de verenigingen voor oud-strijders.

Ten andere, onlangs heb ik vernomen dat U eveneens erelid van de Aéroclub van de Sabena te Grimbergen was. Door de afvaardiging van onder andere hun voorzitter, hebben de leden van deze associatie er eveneens aan gehouden U vandaag hulde te brengen.

Vanuit Spanje waar wij op verlof waren, heb ik met U getelefoneerd om te weten hoe het ging en wij zijn overeengekomen om ons te treffen van zodra wij terug waren. Wij zouden samen gaan lunchen... Het lot heeft er echter anders over beslist.

Nochtans weten we dat U in goed gezelschap bent: uw geliefde vader, uw dierbare echtgenoot en al de grote vliegeniersters die allen, zoals U, een belangrijke pagina in de luchtvaartgeschiedenis hebben geschreven: Jacqueline Auriol, Amélia Earhart, Hélène Boucher, Adrienne Bolland, enz... Ik weet dat U er niet aan hield U te vergelijken met deze grote dames van de luchtvaart. Al waren uw exploten minder spectaculair, U blijft zonder de minste twijfel, een pionierster van de Belgische luchtvaart.

Wij zullen U herinneren als een zeer uitzonderlijke dame, die de weg heeft getoond aan een groot aantal jonge dames, die zoals U er van gedroomd hebben het mooie beroep van vliegtuigbestuurster uit te oefenen of parachutiste te worden. Wij zijn en blijven U hiervoor ten zeerste erkentelijk.

Michel Mandl